VIII. évfolyam. Pécs, 1880. october 2-àu. 40-ik szám.

Előfizetési dij: Postán vagy Pécsett házhoz küldve: egész évre 5 ft., félévre 2 frt. 50 kr., negyed évre 1 ft. 25 kr. egyes szám 10 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvkeresk. (Széchényi tér).

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára: Egy öt-hasábos petit sor egyszeri megjelenéséért 6 kr. 3-szori 5 kr., 10-szeriért 4 kr. fizetendő. — Minden hirdetés után 30 kr. bélyeg dij fizetendő. A nyilt tér 1 petit sora 10 kr. A hirdetési dij előre fizetendő.

Szerkesztői iroda: Ferenczieк utczája 22.sz. I. emelet. Kéziratok vissza nem küldetnek

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalnoz intézendők. Előfizethetni helyben: a kiadóhivatalban, Blanhorn Antal úr a városházi épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Fesztl Károly úr könyvkötő üzletében, Király utca (nemzeti casinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal: Taizs Mihály nyomdájában Majláth-tér 2. szám alatt.

A királyi látogatás után.

A fővárosi sajtó kifogyhatatlan volt e hét folytán a király pécsi fogadtatásából.

Hosszu vezérczikkekben magasztalták Pécs város közönségének finom politikai érzékét, melylyel felismerte a király pécsi látogatásának fontosságát s ebből kifolyólag őszinte örömе- és lelkesedésének igen érthető kifejezését adta azon fogadtatás által, melytől csak a rosz akarat tagadhatná el azt, hogy méltó volt úgy a személyhez, melynek tiszteletére rendeztetett, mint a városhoz, mely azt rendezte.

Őszinte szivből jött a fogadtatás s nem hivatalos hazugság volt a lelkesedés, melylyel a magyar nemzet hódolt Pécs városában a magyar királynak.

De volt e fogadtatásnak egy sajátságoa jellege is, mely némileg — s ezt nem tagadhatjuk el — beárnyékolta annak fényét, s méltán bámulatba ejtheté az idegen szemlélőt, de nem lepte meg a magyar- és a magyar viszonyokkal ismerős embert, ki tudja annak létokát és ismeri kutforrását.

S nekünk kötelességünkben áll, a lefolyt örömnapok ezen árnyoldalát is feltüntetni.

Egy a fogadtatás részleteit nyugalmasan szemlélő angol előtt, ki a magyar alkotmányos közélet viszonyait és vergődéseit nem ismeri, megfoghatatlannak tünhetett fel azon körülmény, hogy a Pécs városa utczáin megjelenő magyar király, azon megjelenései alkalmával, midőn balján csak számysegéde ült, egetverő lelkesedéssel fogadtatott, midőn pedig ez idők szerinti első magyar tanácsosa ült mellette, az éljenzés és lelkesedés sokkal halványabb szint öltött.

„Különös, felette különös! — kiáltja a polgári szabadság klassikus földének, a gazdag és boldog Albionnak gyermeke, kinek hazáját nem katonái, hanem polgárai tették nagygyá és hatalmassá, — különös nép ez a magyar, hogy inkább tömjénez a katonai sallangnak, mint a polgári méltóságnak.“

De annál jobban tudja a magyar ember, hogy mit jelentett a Pécsre sereglett magyar nép ezen tüntetése.

Nem az fogta el a sziveket és vetett árnyékot a fény közé, hogy a király balján annak első magyar tanácsosa ült, de igen is fájt a magyar népnek az, hogy az a király balján ülő s a lelkiismeret nyomása alatt összezsugorodott Mephisto alak még mindig a korona első magyar tanácsosa.

Fájt a magyar népnek, hogy még mindig Tisza Kálmán adja a királynak tanácsait, — azon Tisza Kálmán, ki elvei elárulása révén jutott a hatalom polczára, s ki kiváló állását arra használta, hogy nemzetét alkotmányának legsarkalatosabb jogaitól lépésről lépésre megfossza, s aztán a tönk szélére juttassa.

A király megjelenésének fényét, ki atyai szeretettel kereste fel hozzá mindig hőn ragaszkodó népét — Tisza Kálmán megjelenése beárnyékolá.

Az őszintén szeretett király iránti szeretet lángja összeütközött a Tisza Kálmán iránti gyűlölet fagyos leheletével.

Semmi sem történik a világon esetlegesen, mondja a bölcselő, s ezért reméljük mi is, hogy a király pécsi látogatásának s az itt tapasztaltaknak nem marad el üdvös következménye.

Bizzunk tehát a jövőben. Bizzunk a legalkotmányosabb fejedelem atyai szivében, — és a magyar népnek sok keserű tapasztalás tisztitó homokján átszürődött belátásában!

Ezuttal csak feljegyeztük e tényt, — hirlapirói kötelmünk szerint, — mint az idők jelenségét.

— A közlekedési miniszter — a képviselőháznak legközelebb előterjesztéseket teend a Duna szabályozási munkálatoknak kiegészitéséről, — a Tisza szabályozásának folytatásáról, — a lánczhajózásról, — a budapesti központi raktárak épitéséről s végül a budapest-zimonyi vasut egyes szakaszainak kiépitéséről. Mind e javaslatok és előterjesztések már a befejezés legutolsó stádiumában vannak.

— Az ügyvédi rendtartás tárgyában az igazságügyminiszter által egybehivott örsekezlet második ülésében — megvitatták azt a kérdést, milyen elő feltételek mellett bocsátassék valaki ügyvédi vizsgálatra, milyen legyen a vizsgálat és feljogositsa-e már maga a vizsgálat az illető vizsgázottat az ügyvédség önálló gyakorlatára, vagy pedig a vizsga sikeres letétele után, még ujabbi gyakorlatra utasitassék a vizsgázott? Az értekezlet minden oldalról behatóan tárgyalta a kérdést, s egyhangulag azon nézetnek adott kifejezést, hogy az ügyvédjelöltek képzettségét, mielőtt önálló gyakorlatra bocsáttatnának az ediginél szigorubb mértékkel kell megbirálni; mind a mellett nem szabad tulságosan megnehezitenі az ügyvédség önálló gyakorolhatása feltételeit s megszabni, hogy ezen pályára törekvők csak előhaladottabb korukban nyerhetik önállóságukat. Ezen elvekből kiindulva az értekezlet következő megállapodásokra jutott: Az ügyvédi vizsgálatra bocsátható az, ki a jogtudorságot elnyerte, és 5 évi gyakorlatot kimutatni képes. A gyakorlat az első szigorlattól számittatik. Az ügyvédi vizsgálat letételével az illető azonnal önállóan ügyködhetik.

— Az egri érsek dr. Samassa ismeretes fölirata Trefort miniszterhez nem csak szokatlan, — hanem igen jellemző hangjánál fogva a legmagasabb körben bizonyos benyomást tett s megbeszélés tárgyát képezte. — Mint az „Egyetértés“ teljesen megbizható forrásból értesül a megbeszélés eredménye az, — hogy Trefort az ellene intézett támadások természeténél fogva nem maradhat a korona közvetlen tanácsában, mert a koronának tekintélye okvetlenül megköveteli, hogy tanácsosai bizonyos természetü gyanusitások által elérhetők ne legyenek. A korona azért tagadja meg annak idejében a kezdeményezést, mert nélkülözi Tiszában és környezetében a kellő érzékenységet bizonyos vádak iránt, s igy nem várhatja tőle, hogy Trefortot elejtse. Ismeretes dolog, hogy Lónyay bukását az a bizonyos természetü vád, melyet Csernátony nyilvánosan sodort ellene, buktatta meg — akkor udvar és kormány egyetértett. Trefort a társadalomban a sajtóban czéltáblája oly gyanusitásoknak, melyek a képzelhető legsulyosabbak s az egri érsek föliratának hangja érezhetőleg innen meriti metsző természetét, s a hangotadó forrás nagy tekintélye folytán aggodalom keletkezik, mely csak Trefort elejtésével érhet végett. — Emelkedett ugyan egy hang, mely azokra a támadásokra utalt, a melyeknek Tisza van kitéve, a hasonlat azonban nem talál, mert Tisza ellen oly bizonyos természetü vádak eddig nem emeltettek. A Trefort ellen felhangzó gyanusitások alapos vagy nem alapos volta nem képezi a kérdés lényegét, mert elég az, hogy nyilvánosan emeltetnek s gyökeresen ez idő szerint meg sem czáfolhatók.

— A vegyes házasságok ügy é-ben a budapesti papság tanácskozást tartott, és tárgyalás alá vette a herczegprimásnak azon Magyarország összes katholikus plébánosaihoz intézett rendeletét, mely az uj büntetőtörvénykönyvnek a vegyes házasságokra s a vegyes házasságokból származó gyermekek megkeresztelésére vonatkozó szakaszai magyarázatául szolgál. Hosszabb tanácskozás után elhatározták, hogy a papság élve az egyház által reáruházott joggal, vegyes házzasságot ezentul a kath. templomban nem fog megáldani, mivel 1868. előtti törvények (hogy a különböző vallásu felek a kath. vallásban fogják nevelni születendő gyermekeiket) és az 1868. után a felek által adott becsületszó érvényen kivül vannak helyezve; de az ugynevezet passiva assistenczia fenmarad, vagyis a sekrestyében vagy a plébánia valamelyik szobájában a felek a kath. lelkész és két tanu jelenlétében kijelentik, hogy egymást szeretik és egymáshoz hűek maradnak; mire a pap alkalmi beszédet intéz hozzájuk s a házassági anyakönyvbe beirja. A vegyes házasságból származó gyermekeket a pap nem szerint azon templomba fogja küldeni, a melyhez szülője tartozik.

— A szatmármegyei közvéleményben főkép azonban tanitói körökben nagy visszatetszést szült Kovács Bélának tanfelügyelővé való kineveztetése. A kinevezés, mint a „Függetlenség“-nek onnan irják a nálunk divatos protekczionalis téren is botrányt képez. Kovács Béla kataszteri pótbecslő biztos volt, s Trefort nem pirult bevallani a hivatalos lapban, hogy e működési körből nevezte ki oly állásra, a melyhez annyit ért, mint hajdu a harangöntéshez. Már az is visszás dolog lett volna, ha nem szakembert neveznek ki tanfelügyelőnek, de hogy épséggel az alapmiveltséget teljesen nélkülöző embert neveztek ki, arról a család tagjain kivül minden ember a felháborodás hangján beszél. Kovács Béla annyira nélkülözi a tanfelügyelőséghez a minősitést, hogy még általános műveltsége sincs. Tudva van róla, hogy Nagy-Bányán 1862-ben 4 gymnasiumi osztályt végzett azontul az utóbbi évekig csak lézengett, majd kataszteri irnok, s legujabban ez idén becslő biztos lett. S vajjon honnan az érdemesités a tanfelügyelőségre? Onnan, hogy Kovács Béla a Kovács Gusztáv fivérének Kovács Lajosnak a fia. Ez a születési táblázat pedig annyiban képesitő okirat a protekczió és korrupczió korszakában, hogy a család rokonságban van a főispánnal. Ez szolgáltatja a kinevezés kulcsát. Szathmármegyében mindenki azt hiszi, hogy Trefort még bizonyitványokat se kért, csak a főispán személyes ajánlatára nevezte ki. Természetes aztán hogy az ügy kinos benyomást tesz, s a tanitói körök annyira fel vannak háborodva, hogy tervben van a szathmármegyei tanitó-egylet gyülését összehivni s ott inditványt tenni, hogy a kinevezés ellen az országgyüléshez felirjanak. E terv igen okos, mert az országgyüléshez való felirásnak legalább annyi eredménye lesz, hogy jövőre óvatosabb lesz Trefort ur.

— Mintaszüretek. A helyes borkezelés, — melynek hiánya nálunk felette érezhető — már a szüretnél kezdődik, a helyes válogatás, a czélszerü szüretelési eszközök használatával. Ez irányban a helyes elveket és eljárást terjeszteni kivánván a földmivelési miniszter, mintaszüreteket rendeztet, melyeken szakértő egyének fogják a helyes eljárást ismertetni, s a czélszerü eszközök segélyével gyakorlatban bemutatni. Az egyik ilyen mintaszüret gróf Zichy Ferencz érdiószegi szőlőjében, a másik Gyöngyösön, egy harmadik és negyedik valószinüleg Esztergom és Egerben fog tartatni. Az összes ide vonatkozó intézkedéseket Miklós Gyula borászati kormánybiztos vezeti.

Országgyülés.

A képviselőház szept. 25-én kezdette meg harmadik ülésszakát.

A gyülést összehivó királyi leirat felolvasása után elnök jelenti a háznak, hogy a szünet alatt négy képviselő hunyt el és pedig: Csengeri Antal, Jeney József, Markus István, és Kaskih Ignácz horvát képviselő, kiknek elhunyta felett, elnök inditványára jegyzőkönyvileg fejezte ki fájdalmát a képviselőház.

Jelenti ezután az elnök, hogy Máriássy Sándor, Ormay Károly és Prepeliczay Gyula képviselők ezen állásaikról lemondtak.

Ezután több ujonnan megválasztott képviselő igazoló levelét mutatja be.

Számos törvényhatóság több rendbeli kérvényének felolvasása következik ezután, melyek közül kiemeljük Somogy, Zemplén megyék, és Nagy-Várad városnak az egri zászló-ügyben beadott kérvényét, melyben oly törvény alkotását kérik, mely szerint a magyar állam eszméjének, vagy az azt

---

TÁRCZA.

A holt csalogányhoz.

(Németből.)

A szép hajnal biborában
Még vidáman dalolál,
S már a szürke alkonyatra
Némává tőn a halál.

Elhunyál, mint a mécsvilág,
Melynek bele elhamvadt;
Elhervadtál mint rózsa,
Melyből elszállt az illat.

Várady Ferencz

Gyermekkori emlékek.

(Mutatvány szerzőnek sajtó alatt levő művéből.)

Hosszu évek előtt, hogy ott künn bolyongtam
A virágos réten,
Ugy el gyönyörködtem az arató lányok
Vidám énekében?
Nem borult még akkor zord, haragos felhő
Reményem egére:
Néma, ölő bánat nem kinozta lelkem,
Szivemet se tépte.

Gyermekes örömmel kergettem a lepkét
Tüskén, bokron által;
Nem törődtem semmit, nem aggódtam semmit
A világ bajával.
Ligetek virági, illatos kelyhökkel,
Mind felém hajoltak
Az árnyas erdőkben feszkelő madárkák
Csak nekem daloltak.

És ha a kis harang estimára kondult
A csonka toronyban,
Nem sejtettem akkor, hogy még fájdalom is
Rejlik e hangokban . . .
Levettem kalapom, mert eszembe jutott
Jó anyám tanácsa:
„Kedves Isten előtt a kis gyermekeknek
Esteli fohásza.“

Aztán áhitattal a rögre térdeltem
Kezem össze téve,
Ártatlan szivemből hálaadó imát
Küldtem fel az égre.
A lombok közt síró fülemüle zengte
Hozzá a zsolozsmát . . .
Igy dicsértem ekkor a völgy dalnokával
Az Isten hatalmát!

De életem sora nagyon megváltozott!
Eltüntek az évek . . .
Bármint akarnám is, panaszos ajkamon
Nem kél hálaének.
Nem én űzök lepkét, engem hajt a bánat
Tüskén, bokron által;
Árván, elhagyottan kell most megküzdenem
Az élet bajával.

És ha alkonyatkor, miként egykor tettem,
Künn bolygok a réten:
Nem gyönyörködöm már az arató lányok
Vidám énekében.
Haragos felhő szállt, tele villámokkal,
Életem egére,
A jövő reménye nem csepegtet gyógyirt
Tört szivem sebére!

Paal Gyula.

A szerelem bohóihoz.

Hát nincs más, mi fölött daloljatok
Mint szerelem, bűbánat halál?! . . .
A fegyver s szellemtusák korában
Lantotok más tárgyat nem talál?

Nem látjátok — Europa forrong?
Kelet ismét csaknem lángban ég.
Daloljatok lázasan! hiszen a
Nyüttvonó bottá nem vált még.

Pedig csak botot érdemelnek ők,
Kik mégsem sokallák meg a vért;
Nem vitéz módra, hanem ebül kell
Hátaikra verni méltó bért.

Egykor, minket is felfalni vágytak
Ez északi medvék s bocsaik;
Ámde a szittya konczban betörtek
Vérre szomjas, éhes fogaik.

S Europa e fenevadait
Ma uj ebdüh korbácsolja fel;
Hiába, tigrisek a megizlelt
Embervért nem feledhetik el.

Tigris vérszomj, részeg nagyra vágyás
Vonja keletre e bandát rég;
Daloljatok lázasan! — hiszen a
Nyüttvonó bottá nem vált még. —

Pedig csak botot érdemelnek ők,
Kik még sem sokallák meg a vért
E megveszett ebfajnak hátára;
Bottal kell verni a méltó bért.

S nem látjátok a dél hienáját
Mint les ujabb döglött hullára?
S számit, hogy részéről ennek sem lesz
Több, mint uszályhordás az ára.

És Europa örök zsidója:
A rideg kapzsi, önző ángol, —
Ime, ma egy durva zsarnokságnak
Otromba hóbortjáért lángol.

Hát az államvakondturások
Nem óriási hegyekre, néznek!?
És vakmerő szédelgéseikben
Nem ujabb bünt bünre tetéznek? —

Nézzétek csak a dicső francziát
Mi szabados szellemi harcza;
S mint tör ellene rut visszavonás
Ámbár rettenetes kudarcza.

És nézzetek — észak sarka alatt
Az örök zsarnokság mint remeg;
Ott is felkelt a szabadság lelke
S ezt — Sziberia sem fojtja meg.

Nincs hát más tárgyatok mint szerelem
Vénasszonyos bűbánat s halál?!
A fegyver- s szellemtusák korában
Lantotok szót másra nem talál?

Hisz látjátok: Europa, forrong,
Nincs nyugalom itt, nincs béke ott; —
Daloljatok hát lázassan! hogy a
Nyüttvonóból is legyen ma bot! . . .

Pécs 1880. szept. 12-én

Héya Mihály

Jegyzetek: Vörömarty „Vénczigányában“ mondja:

„Huzd, ki tudja meddig huzhatod
Mikor lesz a nyütt vonóból bot
Ily értellenben van itt a nyütt vonó bevéve.

Államvakondturások — aprócseprő államok, mint
Montenegró, Szerbia sat.

Dél hienája: Olaszország, mely eddig mindig csak a mások által elejtett, tehát kész dög hulláján hizott s növekedett.

Mikor a végrehajtót áldják.

— Elbeszélés. —

Irta: Kulcsár József.

(Vége.)

Ujra visszakisérik hát Miskát a börtönbe. Majd beismeri, ha magába száll. Megtörik makacssága, ha felébred benne a lelkiismeret.

Mintegy három hétig lakta Miska a börtönt, s már szinte beteggé lett a gyötrelemtől, mely magát a rablók és gyilkosok társaságában, hova teljesen ártatlanul került, — szivébe fészkelte, — midőn Tölödytől levél érkezett. Egyszerre kettő is. Angliából irta mindkettőt. Egyik hitelezőinek szólt, a leginkább érdekelt lőcslábu zsidóra czimezve. Megátalkodott furfanggal búcsuzott el abban tőlök, rájok hagyván hátramaradt vagyonát. Mindegyiknek jut belőle — ugymond gonosz tréfával — egy-egy maroknyi por emlékül.

A másikat Nyakó urhoz intézte. Fölkérte, hogy sziveskedjék azt az ötvenezer forintot, melyért kezességet vállalt, helyette kiszurkolni. Egyébiránt kiván minden jót. A kisasszony ne epeszsze magát tovább, mert ő most Amerikáig meg sem áll.

A lőcslábú zsidó mit sem szólt társainak a levélről. Majd, hogy a hirre, amit még csak ő tud, mind neki essenek annak a tenyérnyi birtoknak. Másnak kaparja ki a gesztenyét s neki csupán a héjja maradjon. Ő majd előbb leszedi róla a hust, a csonton aztán marakodjanak össze a többiek.

Titokban járt a dolog után. Foglaltatott, árvereztetett. Az övé csak kikerült nagy nehezen. A többi aztán nézhetett pénze után az ujjain keresztül.

Most a váltóra került a sor. De mivel a „nincs“-ből még a végrehajtó sem tud semmit kiszoritani, — Nyakó úr fejére olvasták a közmondást: kezes, fizess!

Igen ám, ha volna miből. Rosenblüh jól tudta, hogy Nyakó úr őseinek tulajdonáért nem sajnál semmi árt s volt rá gondja, hogy egész örökségét bele verje a küllői birtokba.

Dobra került tehát a birtok. Árverelő nem igen akadt. Először — másodszor — senki többet? — harmadszor! — s rajta maradt a hitelezőn. Majdem egészen az adósság fejében. Nyakó urnak csak alig fizetett rá egy-két ezerecskét.

Miska kiszabalt a börtönből. Ártatlansága kidertülvén, jelleme nem szenvedett csorbát. Ép ugy nézhetett az emberek szemébe, mint azelőtt. Fájdalmat csak az okozott neki, hogy ártatlanul bünhödött s még nem is vonhatja kérdőre azt, ki őt a börtönbe juttatta, mert hisz annál találja fel életboldogságát. . .

Az árverés után első dolga Nyakóékhoz menni. A csapás, mely érte, szárnyát szegte Nyakó ur gőgjének. Miskát nagyon nyájasan fogadja. Bocsánatot kér tőle, hogy elhamarkodottságával oly nagy szégyent ejtett rajta.

Csak tudta volna előbb hogy az a Tölödy milyen aljas gazember. De most már késő. Egyébiránt üsse a kő az egész uraságot — jólakott már vele. Mióta ahhoz az istenverte örökséghez jutott, s az a kósza barát annyira elcsavarta fejét a nagy származással, — az óta ugysem volt egy nyugodt órája. Annyija maradt még, hogy malmot vehet rajta. Az lesz ismét, ami előbb, molnár. Nyugodtabb, boldogabb

kifejező jelvények alegjelei, a felségsértéshez viszonyított büntetéssel fenyittessenek.

Olvastatik ezután a budapesti kir. törvényszék büntető osztályának jelentése arról, hogy Verhovay Gyula képviselő párviadal miatt két heti fogságra és az eljárási költségeknek egyetemleges megtérítésére itéltetett, mely itélet ellen fellebezett.

Az ülés végén Miklós István interpelláncziót intéz a miniszterelnökhöz, az iránt, hogy van-e tudomása arról, miként Istóczy képviselő által meginditott anti-semita mozgalom az országban igen nagy terjedelmet vett, úgy hogy ez már valóságos zsidó kérdéssé kezd fejlődni? — Be lettek e mutatva ezen egylet alapszabályai, s a kormány által megerősittettek-e? — Derültséget keltett az interpellaló azon végszavaira: „ajánlom inditványomat a t. kormány elnök és a t. ház becses figyelmébe" Istóczy képviselőnek következő válasza: „Én pedig ajánlom ezen interpellatiót a szélső baloldali választók becses figyelmébe."

September 28-án tartott ülésében megalakitotta bizottságait és megválasztotta tisztikarát, és pedig első alelnökké Kemény János bárót, másod alelnökké cs. Szontágh Pált. Jegyzők lettek Antal Gyula, Baross Gábor, Beőthy Algernon, Horváth Gyula, Molnár Aladár és Strazsimir Károly, háznagygyá V. Kovács László.

Ezután a miniszterelnök felelt Miklós Istvánnak a zsidó mozgalom ügyében hozzá intézett interpellatiójára előadván, hogy szabad országban a kormány a társodalmi mozgalmakat addig el nem nyomhatja, mig azok a törvény korlátai közt maradnak. Miklós J. a választ tudomásul veszi, még is azonban azon megjegyzéssel, hogy igyekezzék a miniszterelnök a vallás szabadság és a polgári házasság behozatala által ezen mozgalom terjedésének gátot vetni. — A ház a választ tudomásul veszit.

Külföld.

A keleti kérdés legválságosabb phásisába jutott a dulczignói kérdés óriási hólyaggá felfuvott ügyében. Az érdekek békés kiegyelitése többé szóba sem jöhet. Dulczigno bombázását a hatalmak elhatározták, s Seymur admirál már meg is kezdte volna a lövetést, ha Montenegró külügyminisztere azon meglepő kéréssel nem fordul hozzá, hogy halassza el az actio megkezdését addig, mig Montenegro kissé összeszedi magát, minthogy Rizapasa kijelentette, miszerint ő az albánokkal együttesen fog harczolni Montenegro ellen, ha csak a portától ellenkező utasitást nem kap, a mire pedig nincs kilátás, — Montenegro pedig mig a hatalmak flottájának támogatása mellett sem lesz elég erős arra, hogy Dulczignót elfoglalja, s még kevésbbé, hogy magát ott tentarthassa. Az albán liga csapatai naprólnapra uj erősitéseket kapnak. Ily körülmények közt Dulczigno bevételére a hatalmak tengeri operátiója nem elegendő segély a montenegróiaknak, kik most már az szerelnék, ha a hatalmak szárazföldön is segitenék őket, — a mit, ha a hatalmak meg is tennének, s igy Dulczignót elfoglalva Montenegrónak átadnák azt, ez utóbbi — tekintve az Albániában uralgó nagy izgatottságot — megtartani nem volna képes, az pedig nem lehet szándékukban a hatalmaknak, hogy a kis Dulczignot Montenegró számára őrizgessék.

Hogy a porta az albán mozgalmat, most már nem csak rokonszenvvel, hanem tényleg is támogatja, — arról bizonyságot tesz az, hogy sept. 27-én Dulczigno előtt és a Bojána folyó torkolatánál török hajók jelentek meg, melyek élelmet és hadiszereket szállitottak az albánok számára, a sultán pedig parancsot küldött Riza pasának, hogy vegyen részt csapataival a Montenegro elleni akczióban. Radanovics Montenegró külügyminisztere tudatta a hajóhadi tengernagyokkal, miszerint a porta kijelentette, hogy az albán határ átlépését montenegrói csapatok által hadizenetnek fogja tekinteni. — Csetinjében e hir annál kellemetlenebbül hatott, mint hogy saját gyöngeségüket érzik s attól tartanak, hogy a hatalmak közt felmerült differencziák miatt, a közös támogatás kérdéssé vált.

A pécsi ipartársulat által tervezett ipariskoláról.

Azon meggyőződés kapott lábra, hogy jelenlegi vasárnapi iskolánk nem felel meg a czélnak. Ez okból az ipartársulat egy bizottságot küldött ki, mely szakemberekkel érintkezve és tanácskozva a nevezett ipariskola ujjá szervezéséről s átvételéről tervezetet készitsen. Magam is voltam oly szerencsés a bizottság ülésében részt vehetni; de a tanácskozmány tárgya oly annyira meglepett, hogy a discusioba mélyebbre beleereszkedni az idő rövidsége miatt tartózkodtam. Legyen tehát szabad erre vonatkozólag észrevételeimet és javaslatomat most utólagosan megtenni.

Iskolát állitani és az iparos osztályban ez által az intelligentiát emelni, igen szép, nemes és üdvös törekvés. Mert minél intelligensebb lesz az iparos, annál jobban fog emelkedni hazánkban maga az ipar is; a helyesen gondolkodni és tollat forgatni tudó, a számitásban és üzletvezetésben, valamint a tervszerü működésben ügyes iparos könnyebben fogja fel helyzetét, szélesebb szellemi látkőre nagyobb tért mutat neki az ipar vezetésében, az ipar czikk értékesitésében; vállalkozó szelleme utat fog törni magának, hogy iparát jobb létének forássává tegye. De mindezen itt jelzett czélokat idővel csak ugy fogja megközelíteni az ipartársulat, ha ok- és észerüen fog a dologhoz és anyagi erejéhez mérten iparkodik ebbeli törekvése érvényesitéséhez. — Az elhamarkodás nagy hiba volna, melyet jóvá tenni, kettőztetett, munkába kerülne.

Vizsgáljuk csak meg közelebbről a kérdéses tárgyat.

Jelenlegi ipariskolánk 6 osztályból áll, melyet körülbelől 4—500 iparos tan. látogat. Minden tanuló fizet évenkint 1 fr. 50 kr. tandijat. Ha most 500 tanuló járna az iskolába és mindenik fizetne 1fr. 50 kr. akkor jövedelmezne a ipariskola évenkint: 750 frt. De itt azt is jó tekintetbe venni, hogy ezen 500 tanuló között van, legkevessebbet számitva: 100 szegény is, kik egyáltalában nem képesek tandijt fizetni. Ilyen esetben tehát a társulat kényszeritve volna a jövedelem hiányát kiegészitení.

Az ipartársulat abban a hitben van, hogy az ipariskola maga magát tartja fenn. Én részemről ellenkező nézetben vagyok. Lássuk csak. Eddig az iparos tanulók csak 2 heti órában nyertek oktatást az elemi tárgyakban és a reáliákban, és két órát a rajzban. Hogy az iparos tanulók nagyobb haladást tehessenek, az ipartársulat terve e 4 heti órát még kettővel megtoldani. Eddig a tanitók, kik az ipariskolában tanitottak, 100 forint fizetést kaptak a várostól; ezután az ipartársulat, mivel az óra számát szaporitotta, minden esetre többet fog fizetni a tanitóknak, teszem fel: 150 frtot. Most számitsunk egy kevéssé! 750 frt. a jövedelem, hat tanitó fizetése eszerint évenkint 900 frt, tehát már 150 frttal több, mint a vélt jövedelem. De itt van még azonkivül a rajztanoda, melynek tanitója kétszáz forinttal van dijazva, évi költsége, tehát összesen 1100 frt. Feltéve azonban, hogy a társulat képes ezen összeget előteremteni, kérdés, vajjon ezáltal fog-e egyszersmind szellemileg emelkedni az ipariskola? Én azt állitom, hogy nem. Mert mindaddig, mig egy-egy osztályban 80—100 tanuló van, az illető tanitó nem képes velök haladást tenni; mert az iparos tanuló nem fejthet ki annyi szorgalmat az előadáson kivül a tanulásra, mennyi megkivántatik a tantárgyak sikeres elsajátitására; a tanuló csak annyit fog tudni, amennyit az előadás alatt képes megtanulni. Hogy 80—100 tanulóval sokra nem mehet a tanitó, azt, ugy hiszem, minden laikus is be fogja látni. Jó eredménynyel az ily iskolában csak ugy lehetne tanitani, ha még egyszer annyi osztály állittatnék fel, tehát 12, hogy ekként minden tanitóra legfölebb 40—50 tanuló jutna. Hogy ennyi tanerőkre nem tehet szert és ennyinek fizetést nem adhat az ipartársulat, az kézzel fogható dolog. Ezt csak a város teheti, mely több tanerővel és helyiséggel rendelkezik.

Még a tantermekre nézve van egy kis megjegyzésem. Azt mondják ugyanis, hogy a tantermeket a várostól ingyen kapja az ipartársulat. Azt megengedem, hogy eleinte ugy fog történni. De arra nem gondol senki, hogy mi történhetik idővel, ha a jelenlegi viszonyok megváltoznak; de különösen akkor, ha a kir. tanfelügyelőnek majdan eszébe jut, hogy a belvárosban nincs vasárnapi iskola a leányok számára, s ha követelni fogja, hogy az felállittassék. Ekkor kénytelen lesz a város a belvárosi iskolatermeket e czélra felhasználni és az ipartársulat kereshet magának helyiséget tanulói számára drága pénzen.

Mindezekből világosan láthatni, hogy az ipartársulat törekvése dicséretet érdemel ugyan, de czélt érni azon az uton s oly módon, amint akarta, soha sem fog.

De azért ne essünk kétségbe; van még egy más ut és mód, mely, ha követi, a társulatnak alkalmat nyujt, e téren haszonnal működhetni.

Szerény nézetem szerint legczélszerűbb volna, ha az ipartársulat, eltekintve a már létező ipariskolától, kicsinyben kezdene magasztos tervei kiviteléhez, és anyagi erejéhez képest elejénte csak egy osztályt állitana fel, melybe csak olyan tanulókat venne föl, kik a teljes 6 osztályu népiskolát vagy egy-két osztályu középtanodát végeztek. Az ily osztályban lehetne aztán a reáliák mellett a technologiát is felvenni, és 3 évi fokozatos és tervszerü tanulmány mellett oly haladást lehetne elérni, mely tökéletesen megfelelne a legszigorubb követelményeknek. Az ily kezdet nyujtana alkalmat tájékozást nyerni az ipariskola föntartási költségére nézve is. És ha a társulat anyagi ereje megengedi, s ilyen képzettséggel biró ifjak jelentkeznének, lehetne minden évben — mint már fentebb érintettem — egy-egy osztályt egy-egy tanitóval haszonnal föllállitani és az előadásokat a reáliskola helyiségében tartani. Mert ilyenkor a szép készültségről és szellemi haladásról, a hasznos ismeretekben tett előmenetelről értesülvén, igen sok szülőt buzditana gyermekeik iskoláztatására, illetőleg a hat évi népiskolai tanfolyam végzésére csak azért is, hogy a nevezett ipariskolába tanulóknak felvétethessenek.

Ekként eljárva idővel kevesbülnének az alig olvasni és irni tudó iparos tanulók és iparosaink lassankint a müveltség azon szinvonalára emelkednének, melyet tőlök saját javuk és a haza jobbléte követel.

Egy szakember.

Fény és árny.

A magyar a legloyalisabb és legroilisabb nemzet a földön, valahányszor teheti, valahányszor van alkalma, mindig kimutatni szereti, nemes gondolkodását, hü ragaszkodását királya iránt, kinek személye nemcsak az irott, de a szivtörvénye szerint is „szent és sérthetetlen." — És valóban az is, egész valóját a kegyeletnek kimagyarázhatlan varázsa hatja át, midőn előtte látja a felkent koronás fejedelmet. Nincs előtte drága, becses, mit két kézzel ne adna annak, ki „a legelső magyar ember" lelkesedett örömmel hinti utjára a virágot, szive tüzfényén ragyogtatja királya dicsőségét és azt szeretné, hogy hangja menydörgés erejével birna, mely megrázkódtatná a léget Kárpátok magas bérczeitől a tenger fodros hullámáig.

Láttad hatalmas király a rajongó szeretetet! mely üdvkiáltással diszité diadalutadat, láttad a fényt, a pompát, mit kifejtett az alatvalói őszinte szeretet! — Fénytenger szórta ragyogó sugarait estve, s az alkonyat szellője büszkén lengette a magyar háromszinü zászlót! s a fénylő nap virágban, örömkönyekben, éljenkiáltásokban fürdött s minden — minden csak fény, pompa és gazdagság volt.

Mennyi szent ereklye kélt a királyi utban. A pohár melyből ivott, az ágy melyben hált, a szoba melyben léget szivott, mind egy-egy nemzeti ereklye, egy-egy templom. Ily lelkesülten, ily odaadón, ily őszintén szereti a magyar a királyt, a koronás főt.

A vakitó fényen át vajjon meglátta-e a hatalmas király az árnyakat, az üdvkiáltások mellett hallotta-e a fájdalom tört sóhaját, melyet a vérző seb, a kintól sajgó kebel ültetett az ajakra?

A magyar eltakarja a mi neki fáj, szégyenli, hogy az ő királya lássa a siró könyet, hallja a panaszszót, szégyenlené, hogy lássa az emésztő szegénységet, a szomoru pusztulást. Eltakarta mindezeket az igaz szeretet palástjával.

A szegény, elfelejti a szegénységet, látva a tündöklő gazdagságot, a koldus szeme is jó lakott a sok arany ékszer ragyogásában s az éhes gyomor is elkábult. A kesergő sziv vihara is lecsillapult s „örvendett az örvendezőkkel" óh! a fénynek nagy a hatalma.

De nincs örök a világon, elmult a nagy ékesség is s a mindennapi élet ujra előhozza a nagy gondokat, gyötrelmeket.

Igy követi fényt az árny, boru a derűt.

De azért „éljen a király!"

Hiszszük, hogy a tanácsos urak is elbámultak a kifejtett nagyszerű fogadtatáson, és a koronának azt fogják mondani, hogy Magyarországon minden párt egyetért a király szeretetében, s ha a függetlenségi párt jutna kormányra, Magyarország nem veszne el, sőt dicsőbb s erősebb lenne.

És most a fény utóemléke gyujtsa fel sziveinkben a reményt, hogy a király kit népe oly igen szeret, oly önfeláldozón támogatja trónját, hoz reánk szebb jövőt, boldogabb időt, midőn a fénynek nem lesz oly sötét az árnya s az ujjongó örömöt nem altatja el gyorsan a sok baj.

Hiszünk, reménylünk, bizunk a jövőben, ez év meglehet, hogy egy nagy változásnak lesz szülőanyja, s nem lehetetlen, hogy a nemzeti óhaj! be fog teljesülni, s a magyar király udvart tart ős Buda királyi lakában.

Eljen a király! *Lajos.*

A mohácsi Margit szigetről.

*** Nem tévedünk, ha azon erős meggyőződésünknek adunk kifejezést, miszerint csak azon állam mondható hatalmasnak, melynek egyes tagjai megelégedettek s boldogok; csak azon kormány lehet népszerü, s nevezhető atyainak, mely minden alkalmat s módot az egyes állam tagok ugy anyagi mint szellemi gyarapitásra felhasznál. — Hol az állam egyes tagja tulárasztik állami terhekkel, hol az állami kormány az egyes tagok anyagi jólétére nem fordit oly figyelmet, mennyi a nyomor elháritására megkivántatik; hol az állami tag — vadállatként — a mindennapi létért emberekkel, társadalommal, elemekkel küzdeni kénytelen anélkül, hogy az állami kormánytól azon istápolást; segitséget nyerné, melyet jogosan megkövetelhet; hol a kormány — elég tévesen — fő figyelmét s ezt is ferdén alkalmazva a szellemi fejlődésre forditja, uem gondolva meg, hogy az anyagi gondoktól s nyomortól kizsarolt test erre nem lehet fogékony: ott az egyes állami tagok megelégedetlenek, és a szerencsétlenek; ott a kormány mindent, csak nem az állampolgárok jólétét tartja szem előtt. Ez állapot aztán általános elszibbadást, kedvetlenséget, közönyt szül, ez ismét munkakerülést, restséget, zsarolást, uzsorát, erkölcstelenséget, általános depravatiót, — egyszóval lazul a társadalmi kötelék, és evvel karöltve a törvény s egyház iránti tisztelet. — Hol ezen állapot gyökeret ver; azon állam legyen bármily kormány formája, sem szerencsés sem hatalmasnak, sem boldognak nem nevezhető; azon kormány „idegennek" igen, de atyainak nem mondható.

Fiat applicatió!

A margita-köznyelven mohácsi sziget kezdődik Tolna-megyébe kebelezett Báta község határánál, és végződik Bácsmegyébe kebelezett Bezdán község határánál azaz magában foglalja azon területet, mellyet az ó Duna Bátánáli a nagydunábóli elágazásától egész Bezdánnáli a Dunábani leszakadásig körülövez. Ezen majdnem 50000 holdnyi terület birtokoltatik Bátha, Báthmonostor, Baracska, Dunaszekcső, Mohács és Batina község lakói, ugy a magyar királyi korona, báró Besán, pécsi püspök, és főherczeg Albrecht által.

A hűbéri kozszakban ezen térség erdőkből, közös legelőkből, rétekből, tavakból és kasználhatatlan lapályokból állott. A hűbéri viszonyok megszüntével az urbéri rendezések alatt s után az erdők, kivéve a főherczeg által birlalt részt, l-ssankint kiirtattak; a legelők, magasan fekvő rétek felszántattak; egyszóval a cultura kezdett-e vadonságban lábra kapni, és a nevezett községbeli lakosok a marhanevelés mellett e területen földmivelést is üzvén: anyagilag láthatólag gyarapodtak, gazdagodtak.

Nem tagadható, mikép ezen szigeti terület a nagy Duna árjainak mindig kitéve volt; azonban lejtős fekvésénél

---

volt ő egyszerü sorsában, azt óhajtja vissza.

— De — folytatá tovább — nem azért jöttél te, hogy itt az én gyonásomat halgasd. Eredj Iluskához. (Hála az égnek — gondolja Miska — tehát többé már nem Helen!) Még ágyban van; de egykét nap alatt föl kelbet. Kivált ha te lészsz a doktora s patikája a szerelem — tevé hozzá tréfásan.

Hogy a kedves jó doktor s a szerelem jó patika, az már régi dolog. Itt is bebizonyult. Mert bár Miska elfogatása nagyon visszarántá az üdölő Helent; de az enyelgés-porok s a csók-labdacsok előbb talpra állitották, mint gondolni lehetett.

A nagyságos asszony haját tépi kétségbeesésében. A nagyságos czimről, drága selyem ruhákról, uri módról letenni — ezt ő túl nem éli! Mit szól a világ, ha azoknak a közönséges embereknek a társaságába kerül, kik eddig szerencséjöknek tarthatták, ha szóba állt velök. Az ajtón sem mer kilépni, hogy őt olyan alá való ruhába látják, minőt most a szolgálója visel. A föld alá sülyed mindjárt, ha valaki ismét Zsófi asszonyak szólitja.

De bizony nem sülyedt. Tulélte az urilakból való kiköltözés napját. Az sem került életébe, hogy nem nevezték többé nagyságos asszonynak; hanem tekintve élemedett korát, Zsófi néninek, Nyakó urat pedig Bálint bácsinak. Nem is olyan könnyü dolog az a halál, egészséges embernek, kivált mikor ohajtja.

Nyakó ur malmot vett maradék vagyonán. Még pedig Zsófi néni rimánkodására sem a „Lábatlan"-malmot, régi tulajdonát, nem váltotta vissza, sem helyben nem vásárolt ujat, hanem más vidéken hol nem ismerték őket. Igy nem lett kitéve Zsófi néni uj ismerősei gunyjának.

Zsófi néni meghasonlott a világgal. Magába zárkozott. Nem jár sehová, őt sem keresi fel senki sem. Számüzte szivéből az örömet, ajkától a mosolyt. (Majd vissza adják egykor neki a kis unokák! Kerüli még a ház belieket is. Egyebet sem tesz naphosszat, mint a sorsot átkozza. De csak magában. Bálint bácsi nem segit neki Őt meghóditá helyzetének a fiatalok öröme.

Azok a fiatalok! Ők bizony egy csepp et sem busulnak a nagy vagyon elvesztése fölött. Sőt inkább hálával teltek el a sors iránt, hogy ez örvendetes csapással lerontá a gátot, mely eddik kettejök között volt. Ilyen boldog szerencsétlenség még nem esett a nap alatt! . . .

Mit szoljunk még rólok? Elég tán annyi, hogy nemsokára megülték a lakadalmat s oly sok viszontaság után egy párrá lehettek. Azt már fölösleges mondani, hogy nagyon, de nagyon boldogok.

Miska nem állhatja meg azt a tréfát, hogy a végrehajtót, ki az árverést vezette, megne hivja lakodalomra. Még fel is köszönti, szivből jött. szavakkal magasztalván még a feltalálóját is ennek a diszes mesterségnek, melynek üdvét köszönheti.

Mert ha ipja még mindig földesur, ha végrehajtó nem teszi lábát az udvarra hogy a fenhéjzás éléstárát: a birtokot elkótyavetélyje, — ugy nem mondhatná most Iluskát kedves kis feleségének. Iluskája a gazdagság daczára is nagyon szegény volna; mig most, vele együtt, a szegénységben is dúsgazdag.

— Aki boldogságunkhoz az utat egyengette — fejezi be Miska mondokáját — Isten éltesse és ezerszer áldja meg a végrehajtó urat! . . .

— No meg ilyent sem ért végrehajtó soha — köszöni meg a jó kivánságot a végre . . . akarom mondani: boldogságszerző.

De omni re scibili.

(Elmefutatás azoknak, a kiket érdekel.)

„Hives, borongó őszi nap, beült hozzám az unalom . . ." De azért ne aludjál még el nyájas olvasóm, ráérsz majd e tárczaczikknek szánt valami közepe táján is, vagy ha a dicsőséget kialudtad már, mely rád háromlott az által, hogy *láthattad* hazád legelső emberét, ráérsz a végén is.

De különben is, ne gondold ám, hogy mind igaz, a mit egy tárczairó mond. Az a sor ott fönn csak phrázis, olyan rózsás kedvem van, mint neked volt, mikor ama bizonyos pénteki napon, lázas éj után felébredtél, hamar az ablakhoz ugrottál az égre tekintél és láttad, hogy Phoebusnak jó kedve akadt és napját ma egész nap szándékszik a pécsieknek mutogatni.

Nos szó a mi szó, mi vidékiek irigy szemmel néztünk a Mecsek tája felé. Kéküttünk, sárgultunk látván a hirlapokban a félöles „tele grófokat" élükön e vastagon nyomatott névvel: **Pécs**. A mikor pedig olvastuk, hogy mit tudtatok (és mit nem tudtatok) fölmutatni és hogy Ő felsége még megelégedését is kifejezte nektek: epedéssel vegyült sóhajtásba tört ki mindegyikünk lelke.

Polgármestertünk a sziv (??) hangján oly halkan, hogy csak vastag pipafüstje hallhatá, dörmögé:

— A magyar atilla csak meg volna már a dictiót is megcsinálná Kálmán fiam, most már csak a király hiányzik.

— Az elbizott nemes szakácsnéjával pörlekedik, hogy hát mért sózta el harmadéve a kortes-gulyást. Akkor ő követ lehetett volna, most már miniszter lenne, elkisérné utjában a „legelső magyar embert" és osztozkodhatnék a nagy dicsőségben.

A Mollináry-bakának majdnem nem jól esik kedvese csókja, mindig azt hajtogatja, hogy hát ha most őt néznék azok a nagy urak, elmondhatnák ám széles e világnak: Nincs párja a Mollináry-bakának."

A sovány deák — ez meg egészen oda van. Tudni való, hogy a pécsi deák, addig, mig ő *„gyüpetszámra"* kapja a secundát, kirukol tehát (a mi magában véve is fontos dolog) recratio van; tudni azt, hogy a kirukoláskor látja a magyar királyt; érezni azt, hogy van alkalma a lelkesedésre, zöngemény faragásra; értesülni arról, hogy Ő felsége a *„Festung"*-ot (gymnasiumot) is meglátogatja és ezáltal emlékezetessé teszi magát örökre, mert ő az első uralkodó, ki ezt teszi: mind ezeket tudni, mondom, a szegény deákra "roppant mód" (mű kifejezés) rosszul hatnak.

— De kárpótolva vagyunk, mondja páthosszal Sziklarúgi Dühömér, egy kamasz diák, kinek háromszorosan görbült orra merő ellenkezésben van nevével, kárpótolva vagyunk. A mi városunk magyar, de Pécs, ez sváb város. Hallgassátok csak... meg mit mond e napilap! „Pozsony Sopron és Pécs örökre számüzték kebelükből a magyar Thaliát, és e szinkázakban ezentul csakis német előadások tartatnak. Ezt mi a mi városunkban nem tűrnők, ezt csak

Állapodjunk meg! Hogy e sorokat majdnem szóról szóra napilapjaink nagyobb része hozta, az ha Sziklarúgi Dühömér mondta is, való. Magam is olvastam, mondhatom nagy megbotránkozással. A mult évben Pécsett tartózkodtam és több igaz szivü magyarral együtt örvendtünk ama jogszerű határozatnak, hogy Pécs a nyári idény alatt sem engedi meg a német szinművek előadását.

És most azt irják e derék városról, hogy megengedte a német szinművek előadását, mi több, hogy a magyar szini előadásokat beszüntette — ez több, mint a mennyit Pécs város magyar érzelmű polgárainak és ifjuinak eltürniök szabad lenne.

De „Tempora mutantur et nos mutamur in illis!" Történt volna a német szinművészetnek Pecsről való kizáratása az én pécsi deák koromban és hazudott volna az emlitettem hazugsághoz hasonlónlót valamely lap, lett volna „ne mulass."

De az igaz hazafiui érzelem, mely nem szavakban, hanem tettekben nyilatkozik, kialudni látszik pécsi ifjainkból!

A „De omni re scibili" czim alatt tán megsughatjuk azt is, hogy biz szükségük van ifjainknak arra, miszerint megtudják, hogy mi idősebbek éppennemtartjuk őket semmiknek. Ellenkezőleg! Magukat nagyoknak képzelő paedagogusaink daczára is szemükbe kell mondanunk, hogy bennük összpontosulnak reményeink, ők vannak hivatva az édes hazát nagygyá, boldoggá, tenni, hogy tőlük várjuk az emlitettem dolog megczáfolását, ha ezt öregeink elmulasztják.

De feledem, hogy enyelegnem kellene és hogy tárczám hosszura találna nyúlni. *(Vajha volna is benne valami!)* Pedig még szurja valami az ódalamat!

Mikor Pécsett ezelőtt több mint egy évtizeddel koptattam a gymnasiumba vezető kövezetet nem voltak soha boldogabb óráim, mint mikor vasárnap délelőttökön az önképző-köri gyülésekre mentem. Nyavoghattak ilyenkor a discipulúsaim, hogy „keserü a kávé," vagy „tanár ur, a Vilmos elvette a kiflimet," kiabálhatott gazd'asszonyom, hogy ő nem azért fogad instructort, hogy az más felé járkáljon, mikor a gyerekek mind, az Izidor, a Vilmos, a Sándor, a Róza meg a nem tudom én ki (e nevek a nagyság feltüntetésére emlittettek) az ő nyakán vannak, jöhetett az Évi mosóné a kifizetendő számlával kiabálhatott is utánam, nem törődtem én senkivel sem. Belső zsebemben a nagy gonddal készitett értekezéssel, kezeimet bundám zsebeibe téve siettem gymnasiumba, hol dicsőség várt rám, hol dicsőséget arattunk mindnyájan . . .

Azóta lejárt nálam az illúziók kora és a rideg valóság lépett helyébe. De ki hinné, még most is jól esik visszaemlékeznem ez órákra, melyekben mindegyikünk telve szent (mondhatnám: naïv) lelkesedéssel ön és közösművelődésünk érdekében munkálkodtunk.

A minap levelet kaptam Pécsről, melyben — hogyan, hogyan nem — az ottani önképző kör ez évi megalakulása is meg van emlitve. Ez adott alkalmat tárczaczikkem utolsó pontjainak megirására. Talán el fogják olvasni némelyek éltesebb és ifjabb barátaim közül; amazok talán valyamit tanulni, emezek talán lelkesedni fognak és munkálkodni úgy, a mint mi munkálkodtunk *önzetlenül, kicsinyes versengés nélkül., csupán a nemes eszme érdekében.*

Úgy legyen!

Vidéken, 1880. sept. hóban.

Peregrinus

fogva az apadás bekövetkeztével az összes árviz természetes lefolyását az ó Dunába találta, mely ezen vizeket ismét a nagy Dunába visszavezette. Bármely nagy vizek, árömlések valának is, mint például az 1852 iki, az apadás beáltával a sziget egypár hét alatt ment volt a vizektől, és igy a kár, melyet az áradás okozott, könnyen elüzetett; kisebb áradások pedig, az ugynevevett nyári, vagy zöld vizek, a birtokosok által üdvösöknek találtattak, a mennyiben csak pár napig tartván, a szigetet ugyszólván megöntözték.

Alkotmányos életünk helyreállitával a kormány javaslata alapján a törvényhozás uralgó többsége megengedte, hogy az ó Duna, — a szigeti terület belvizeinek, és árömléseinek természetes receptaculuma, — egy Bajától Bezdánig épitendő táp, és hajózási csatornára felhasználtassék; mi által az ó Duna részben több helyen eltöltetvén, részben magas partok közé szoritatván: a sziget belvizeinek, és ár öntéseinek levezető csatornája lenni megszünt. E körülmény szülte azután azon gyönyörüséges állapotot, melyben e sziget ma is létez, t. i. hogy 1875-ik évtől fogva majd kisebb, majd nagyobb mérvben, de folyton viz alatt van, és a birtokosok által évtizedeken át kifejtett szorgalom, fáradozás, munkásság, pénzbeli áldozat tisztán megsemmisülvén: az emelkedő anyagi jólét most rapid hanyatlik, maga a szigeti testület pedig nagyobb foku vadonságnak indul, mint volt századok előtt.

Nem képzelhetjük magunknak, hogy a kormány ezen kétségbeejtő állapotot ne ismerje ép ugy, mint mi; feltételeznünk kell, hogy — ha már elléggé indifferens hatóságaink ezen állapotot specialis jelentéstételre méltónak nem is találják — ne legyen ezen, a birtokosok tönkre jutásával fenyegető állapotról a kormánynak az által tudomása, mikép orvoslást sürgető számtalan deputatio, panasz, kérelem sürgetés mellet évente nagyobb mérvü adó elengedések történnek.

És mindezek daczára, kérdjük; mit tett a kormány ezen állapotnak ha nem is orvoslása, legalább enyhitése czéljából?

Semmit!

Minden elfogulatlan olvasó megitélheti, hogy oly kiterjedésü területről van szó, melyet ignorálni: bün; hogy ez esetnél ép ugy veszélyeztetve van az egyes birtokos, mint az állam érdeke, mert: midőn az egyes birtokos évente veszti szorgalma gyümölcsét, s végre látva, érezve elhagyatottságát, apathiába esik, és birtokát, melyből él, melyből az állam is részesül, ismét át engedi az ős állapotnak, melyben ez csak a vizözön után lehetett: akkor az állam is nemcsak az évente ismétlő adó elengedés által fosztatik meg nevezetes jövedelmi forástól hanem egyrészről a müvelési, termelési lehetőség erőszakos megszüntetése, — másrészről ezen állapot orvoslásának elmulasztása miatt ugy a direct adók helyesbitésétől, mind a magasabb lendületet nyerhető forgalom, üzlet, kereskedelem által előidezhető indirect jövedelmektől is elüttetik.

És oly kormány, mely ily állapotot tür, és lábra kapni enged, szivén hordja az állami polgárok, és ezek által az állam jólétét? nevezhető atyai kormánynak?

Oh uram! jöjjön el a te országod — és szabadits meg minket a gonosztól. Ámen!

Pécsvárad *1880 szept. 19 én.*

A „Pécsi Figyelő“ f. é. 37-ik számában megjelent soraimnak nem volt czélja egyéneket sérteni, mint ez T. Schultz Imre képezdei igazgató ur válaszából kivehető, hanem egyedül „Szülőföldisme“ czimü kézikönyvének, mint ilyennek kritikai birálása, mi által felhivtam az érdekeltek figyelmét azon körülményre, mit magoknak tudniok kell, miszerint eme könyvecske nem egy a III. elemi osztályba járó tanuló számára való.

Azon körülmény tehát, hogy e tankönyvet nem a t. pécsi elemi tanodai igazgatóság, hanem az iskolaszék fogadta el, a dolog lényegén mit sem változtat; a hiba ott rejlik, hogy ily alakban fogadták el.

Hivatkozik nevezett képezdei igazgató ur a miniszteri tantervre is, mely a kötelező tantárgyakat rendeli el s határozza meg. Ha ez igy van is, bizonyára nem volt szándéka a magas miniszteriumnak a „Szülőföldisme“ kötelező tárgygyá tétele által, hogy az elemi iskolákban a megyék általános lexikon alaku leirása „Szülőföldisme“ ezim alatt adassék a gyermek kezébe oly tankönyv formájában, mint azt t. Schultz Imre ur irta, melyről maga is bevallja — s magam sem hagytam figyelmen kivül — miszerint könyvének kis betükkel irt s a tömeg jó nagy részét képező sorokat a tanitók számára nyomatta; — különben a nem rég kiadott miniszteri rendelet önmagának mondana ellent, mely a nagyon sok tudós dolog tanittatását, mint letiltandókat köti a tanfelügyelőnek szivére.

A nagyérdemü közönség t. Schultz Imre ur saját nyilatkozatából láthatja, miszerint ő vezérkönyvet adott az elemi iskolába járó gyermekek számára, bizonyitja ezt azon körülmény is, — mit szintén az igazgató ur vall behozni, mely egyedül a gyermekeknek lesz szánva.

Baranyamegye ismertetéséhez igen hasznavehető vezérkönyv a jelenlegi „Szülőföldisme“ s tanárnak kezébe való, de engedje meg, hogy az sem nem szülőföldisme sem az elemi tanoda III. osztályába járó gyermek számára nem való.

A szülőföldisme tágabb és szükebb körü magyarázatot enged meg, mely alatt vagy ama hely értetik, melyen először pillantottuk meg a ragyogó nap fényét, mint ezt „Honvágy“ czimü költeményben olvashatjuk:

„Kisded hajlék, hol születtem
Hej tőled beh távol estem stb.

s akkor igen sokféle szülőföldismét kellene igazgató urnak az elemi iskola egy ugyanazon osztálya számára irni, mert az csak nem képzelhető, hogy egy más helységben vagy mi több egy más megyében született, de Pécsett járó gyermek Pécset, vagy Baranyát ismerje el szülőföldének s ha mégis Baranyamegyét kell tanulnia ismerni, nála nincs elérve a czél, hogy szülőföldjét ismerje, pedig igazgató ur könyvének utolsó lapjain éppen a szülőföld ismeretének szükségességét hangsulyozza; — vagy tágabb magyarázat mellett szülőföld alatt értjük az egész hazát s akkor a tankönyvnek az országról kell rövid ismertetést hoznia s a nevezetesebb helyekkel a történelmi eseményeket mesélve kell előadnia.

Végre ha már földrajzi ismeretekkel is kell gyarapitani az elemi III. osztályába járó gyermekek elméjét, gondoskodjunk oly tankönyvről, mely általános s az egész országban használtatható, különben igen gyakran meg fog történteni, hogy a szülők lakhelyeik kénytetett változtatása miatt gyermekeiket ismételtetni lesznek kényszeritve, mint erre országunk szivében Budapesten tudok esetet, hol bizonyos gyermek egyik városrészt elhagyván, a másikban nem vétetett fel a következő osztályra, minthogy előbbeni iskolájában nem azt s kevesebbet tanitottak, mint a jelenlegiben, s igy 4 év alatt 2 különböző osztályt kelle ismételni. Ily beosztással csak a szülők büntettetnek a két, vagy többszöri költekezésre lévén kárhoztatva.

Ha tehát t. Schultz Imre igazgató ur ismételten fogja kiadni „Szülőföldisme“ czimü tankönyvét, ugy legyen kegyes kérem a csekély pedagogiai ismeretekkel biró falusi káplán ezen szerény megjegyzéseire némi figyelmet forditani s a kisded tanulóság kezébe „Szülőföldismét“ — nem Baranya lexikonát; gyermekek, nem tanitók számára irva; röviden és gyermeknyelven irni s ne gondolja azt, hogy ez könnyü munka, mert éppen ez ama kő, melyen iskolai tankönyveink szerzői mind ugy szólván megbotlanak. Ossza be könyvét kérdésekre, ne irjon hosszú tárgyalásokat, s feleljen a kérdésekre mesélve, akkor fáradságának jutalmát, a tanügy előmozditását el is fogja érni, s akkor örömmel üdvözöljük előre is az uj s czélhoz vezető tankönyv megjelenését. Kövesse Nagy László példáját ki mesterileg kezeli a kérdező és felelő módszert „Beszéd és értelem gyakorló“ könyvében, csak ne használja a nyomtatásban az alakot, mely a nevezett könyvben van, hanem tegyen külön minden kérdést, mert ez által látván a gyermek a rövid feleletet, kedvet kap annak megtanulásához.

S most legyen meggyőződve t. Igazgató ur, hogy könyvét nem felületesen, hanem behatóan olvastam át, mert kénytetve voltam rá minthogy magam is a III-ik elemi osztályra készitek elő gyermekeket, kikkel csakis a nagy betükkel irt sorokat tanittatom be s mégis az tapasztalom, hogy az felette nehezen sikerül. — Legyen meggyőződve arról is, miszerint személyeskedés engem nem vezérelt soraim irásához, mert erre okom nincsen s igy felszólitására vonatkozólag, hogy legyen szent köztünk a béke, mint müvelt, jellemes, katholikus férfiakhoz illik, köszönettel veszem s viszont kivánom!*)

r. k. segédpap.
P. K.

---

*) Az ügyet kimeritettnek látjuk. Szerk.

Különfélek.

— *A király fogadtatása tiszteletére* ujonnan diszitett és fényesen butorozott püspöki termek iránt nagy volt az érdeklődés és kiváncsiság városunkban. — Dr. Dulánszky Nándor megyés püspökünk ő méltósága ennek is eleget tett még pedig igen népszerü szellemben, mert a király távozása után vasárnap és hétfőn megengedtetett mindenkinek a termek megszemlélése, volt is közönség egész napon át akár egy folytonos bucsujárásnak is beillett volna.

— *A mult szombati kir. udvari ebéden* lapunk mult vasárnapi számában emlitetteken kivül meghiva és jelen voltak még a főt. klerusból Pécsy József tolnai prépost, Bende Imre ujvidéki apát és Angyelics gör. keleti v. archimandrita urak. — Ezzel tudósitásunkat kiegésziteni véltük.

— *Király ő felsége számára özv.* Weidingerné szül. Titkovits Sarolta egy takarót (paplany) készitett, mely Király ő felsége tetszését is megnyerve f. hó 29-én Bécsbe küldetett. A takaró felszine kettős égszin kék rips selyem, ezüst zsinorzattal és metszett csiga gyöngyökkel, a közepén egy nagy csillag alak, mely úgy is néz ki, mint egy buquette, — alsó része kárpitos munka s belseje a legfinomabb pehely. —

— *A pécsi jogakadémiai Olvasókör* szeptember hó 19-én tartott gyülésen következőleg alakult meg. Elnök: Szekrényessy Ferencz (IV) Alelnök: Brenner Alajos (IV) Pénztárnok: Tróber Aladár (III) Könyvtárnok: Kaufer Jenő (II) Főjegyző: German József (IV.) Aljegyző: Gaal Vincze (I) Háznagy: Vizi Géza (II) Választmányi tagok: Perczel Béni VI. Gálovits Arthur IV. Réder Károly II. Perczel Ferencz II. Kul Gábor II. Rumpelesz III, Miltényi László I. Mihálfi Ernő I. A tagok száma 34. —

— *Gazdák és erdészek joslata szerint* az idén enyhe tél lesz. Az erdészek füvekről, különösen pedig az Ericaeákról következtetnek, már rég időtől. Mult évben az Erica vulgária és Herbacea virág bugája tele volt virággal, az idén pedig a bugát alig fedik virágok, mely körülmény szerintök szelid télre enged kilátást. A gazdák pedig a méhek munkájából következtetnek, ugyanis ez állatocskák taval ily időtájt már befelazták magokat, most pedig még javában rakják a viaszt. A fecskék még most is költöző félben vannak.

— *„Az adókezelési rendszer reformja“* czimü röpiratot küldötte be hozzánk szerzője dr. Frey Gyula, ki külföldön szerzett tapasztalásainak gyakorlati magaslatáról birálja és itéli el magyar társadalmunk e legboszantóbb kullancsát, az adókezelési rendszert, s annak átalakitására reformjavaslatokat tesz. Az igen érdekes füzetke ára 40 kr. s minden könyvkereskedésben kapható.

— *A szüretről. — Szeptember hó két* középső hetében uralkodott, északi nagy viharok és ezekre bekövetkezett folytonos esők a szőlőtermés maradékát tönkretették, a rothadás általánossá lett és most már a jobb hirben álló hegyekben sem várhatnak többé a szedéssel, mert a kár már eddig is érzékenyen sujtja a termelőket. — A jobbhirü hegyekben (Pécsett) a szőllő érett és jó, sőt kitünő minőségü mustok nem lesznek ritkák, azonban az agyagos és hidegebb talaju szőllők itt és a megyében is savanyu lőrét adnak, melyet azonban a termés csekélysége miatt 10—11 kron literenkint azonnal megvesznek, mig mult évben felét sem adták. — A mult évi és ó borok ára rohamosan emelkedik. — Somogyból irja a „S.“ „A szüretet maga az idő parancsolta rá a gazdákra ideje korán; az utóbbi nagy szélroham ugyanis annyira megtépte a fürtöket, s az esők által különben is okozott rothadást oly mérvben terjeszti, hogy a szőllők tartása lehetetlenné vált. Azért nehány nemesebb hegyet kivéve, a szüretet általában megkezdték mind minőség, mind mennyiségre nézve rosz eredménnyel; sok termelőnek harmadrész bora sem lesz, mint mennyi a mult évben volt.“ — A fehérvári szőllőhegyen még mindig folyik a szüret a régi vigság és a régi látogatottság nélkül. Kik a mult héten szüreteltek mustjuk oly büdös, hogy nincs reá kilátás, hogy valaha élvezhető legyen. A héten szüreteltek valamivel jobbak, de azért a must savanyu és fanyar. A must czukortartalma — jó mérőn —, 7 vagy 8 fokot mutat; a mi a termést silányságra nézve, nagyon lealacsonyitja. Szóval nálunk a termés nemcsak kevés, hanem minőségileg is a szó teljes értelmében silány. — A kedvezőtlen időjárás folytán nemcsak városunkban és környékén, hanem a Balaton vidék egy részén is megindult a szüret, daczára, hogy ott okt. 10-dike előtt nem igen szoktak szüretelni. Az eredmény ugy mennyiségileg, mint minőségileg a legroszabb. A must a Wagner-féle mustmérték szerint 9—10 fokot mutat. Vannak, kik a b r akóját 2 frt 50 kr., 3 forintjával vesztegetik.

— *Király ő felsége tiszteletére szept.* 25-én a este a szt.-lőrinczi indóház is fényesen ki volt világitva. S nemcsak szt.-Lőrincz összes lakósága — az előkelőbbek valamint a járás- és szolgabiróság teljes diszben, hanem mig távolabb fekvő falvak lakósai közül is sokan gyültek az indóházhoz, hogy az átutazó fejedelem iránti hódolatuknak kifejezést adjanak. — Taraczkok durrogása jelezte az udvari vonatnak a pályaudvarra érkeztét, mire harsogó éljenzésbe tört ki a tömeg, mely azonban nem volt szerencsés az uralkodót láthatni, mert a vonat széditő gyorsasággal robogott keresztül a pályaudvaron. Egy mulatságos episod is történt, mint nekünk irják, — midőn a vonat már eltünt a láthatárról valaki felkiáltott: „Jön vissza felé!“ mire a már oszladozni kezdő tömeg vakon rohant vissza a pályaudvarra, minek folytán többen szenvedtek a nép közül jelentéktelen sérüléseket.

— *Elértette: Tudvalevőleg az udvari* vonat Székig egy teljes órát késett. A király indignálódva lépett le a vonatról, s a késedelem oka után tudakozódott. A gőzkomp egy érkező hajó miatt állni kényszerült Az eszéki polgármester német nyelven üdvözölvén ő felségét, ez ugyancsak németül tudakozódott a város állapotáról s kérdé: „Haben Sie Schulen?“ A polgármester habozva felelé: „Nein, Majestät!“ — A király megütődve vette tudomásul, hogy Eszéken még iskola sincs! A polgármester zavara abból eredt, hogy ő „Schulen“ helyet „Schuldent“ értett, adósággal pedig ugy látszik a város nem rendelkezik (?)

— *Siklóson a szüret bevégeztetett.* Mint annak idején jelezve volt a jég csaknem minden reményt — a termést illetőleg tönkretett. Ez évbeni szüret általán igen csöndes, nem is lehet azt tulajdonképen szüretnek nevezni mivel a szőlőtulajdonosok, kik más években 100 akó bort kaptak, idén alig szűrhetnek 2—3 akót és igy nem akó vagy hekt. liter — hanem puttony szerint számitanak a szőlős gazdák. Hogy ily körülmények között szüretelésre nincsen szükség az bizonyos, de ép oly bizonyos hogy idei terméstünk nem számit semmit — tehát még munkás bort sem kaptunk elegendőt.

— *A „Somogy“-ban is találunk néha* valami okosat, igaz, hogy nem a szerkesztési tollból. — A legutóbbi számban az „Apróságokban“ olvastuk: „Azt mondják, hogy mondj igazat, betörik a fejed. “Ez a példabeszéd általában igazolta még eddig magát. Jól tudom, hogy ilyesféle igaz mondások sohse tesznek kedvező hatást az illető helyeken. Ez a bibája megvolt nem csak a Bachrendszernek, hanem azóta is minden kormányunknak. De én mégis azt mondom, ne várjuk azt, hogy az ellenzék mondja azt ki. — De bolond is volna ha kimondaná! Az ellenzék czélja a kormányt megbuktatni, ezt pedig nem fogja elérni soha, ha a kormányt jó akaratulag figyelmezteti a hibákra. Neki czélja az elégültlenséget felhasználni. Hogy az elégületlenségnek mi a tulajdonképeni oka, ezt felfedezni és megszüntetésére törekedni kormánypártnak és lapjának a kötelessége, s ezt tennie kell akkor is, ha tán egy némely helyen visszatetszést szül is — ha igazán kormánypárti s őszintén akarja azt czéljaiban támogatni. Egy kormányt sem az ellenzék buktat meg, hanem saját balfogásai és pártjatömjenezése. ics—vics.

— *Nem annyira érdekes, mint inkább* jellemzetes adoma forog közszájon a királyi látogatás alkalmából. A fáma azt beszéli ugyan is, hogy egy a királyhoz igen közzel alló egyéniséghez azon kérdéssel fordult a rendfentartó bizottság elnöke, valjon Tisza Kálmán őrzésére ne rendeljen-e őrséget? „Felesleges, — nem féltjük, hogy megszökik“ hangzott a jellemző felelet.

— *Rudolf trónörökös egybekelése* Stephanie belga királykisasszonynyal — definitive 1881 februárjának 22-én fog véghezmenni, Bécsben. A fényes udvari ünnepek programmját most készitik. Egyelőre az került belőle nyilvánosságra, hogy lesz udvari estély, két udvari ebéd és Schönbrunnban szini előadás.

— *A pápa és a masamód. Az örök* város klerikális köreiben nagy ez elszomorodás, mert nem történt kevesebb dolog, mint hogy a pápa liberális lett. Ő szentsége az ujszülött spanyol infáns staférungját ugyan annál a masamódnál, Salvi asszonyságnál készitette, a ki a szép Margeritha királyné udvari szállitója, sőt a radikális és istentagadó olasz miniszterek hitveseinek is dolgozik. De még ennél is szörnyűbb dolog történt. A szent atya belső termeiben fogadta Salvi asszonyt, ott jó ideig értekezett vele és végre, midőn ez távozott, még meg is áldotta. A klerikális urak a pápa e szabadelvűsége miatt kétségbe vannak esve. —

— *A perzsa nap története. Ez a* perzsa nap nem egyéb, mint egy szép arany érdemjel, tarka selyem pántlikán, mely igen jól illik a frakokra és való arra, hogy rendre szomjas urak égető kinjait csillapitsa. 1873-ban a bécsi világtárlaton több nagyravágyó ur „bizottságot“ alakitott, melynek czélja volt egy pompás diszalbum átadása által az ott időző perzsa sahtól érdemjeleket revolverezni ki. Elkészült a pompás album (igazi drágakövekkel,) át is adták a sahnak szép szónoklat mellett, a „nap fia“ meg is köszönte szépen aztán haza utazott Teheránba, — egyéb nem történt. A „bizottság“ gomblyukai üresen tátongtak s a mi még boszantóbb: az albumot liferált kereskedő 1200 pengő számlát küldött rájuk. Persze nem akarták kifizetni. Most hét év mulva pörre került a dolog s a 16 „perzsa bizottsági tagnak“ meg kell fizetnie az 1200 frt.

— *Magyar ember Amerikában. Cleveland* ohioi városban nem rég halt el Black (Schwartz) Dávid kereskedő, a Black és társa czég főnöke. Black volt az első magyar ember, ki Clevelandban letelepedett. 1854-ben került oda Sárosmegyéből, öcscsével együtt, — mint szegény ember. Most nagy vagyon marad utána, gyára, harmadfélszáz embernek ad kenyeret. Amerikába vetődő honfitársait mindig segitette, s nem egyet mentett meg a végső kétségbeeséstől, mely pedig annyi kivándorló sorsa.

— *Ampitheatrum Ó-Budán. Az óbudai* ásatások, melyeket Torma Károly Trefort közoktatási miniszter által utalványozott kormánysegélylyel nemrégiben meginditott, fényes eredményre vezetett. Egy ampitheatrum romjaira akadtak, de remélik, hogy legközelebb bővebb részleteket is közölhetnek e nagyfontosságu leletről.

— *A vizálló loyálisság. Lajos bajor* herczeget Würzburgban egy loyális szónok a következő szavakkal üdvözölte; „Daczára a három napig tartott esős időnek, Würzburg sympathizál a Wittelsbach-házzal.“ Szerencsére a herczeg nem volt oly kegyetlen, hogy megkérdezze: hány napig kell esni a jó würzburgiak nyakába, hogy aztán ne sympathizáljanak többet a Wittelsbach-házzal.

— *Közönségünk figyelmébe ajánljuk* a pécsi zeneegyletnek illető rovatunkban található hirdetését.

IRODALOM.

„Ujabb költemények“ czim alatt a napokban jelent meg Pécsett egy füzetke, mely lapunk szorgalmas külmunkatársának, Várady Ferencznek ujabban kelt és összegyüjtött költeményeit tartalmazza, melyről ismét csak azon nézetünknek adhatunk kifejezést, mit „Versei“ birálatánál elmondottunk. — A tültermékenység a tartalom és alakzat rovására esik; — s ma még azt mondhatjuk, hogy „Versei“ és „Költeményei“ közt csak azok megjelenési ideje képezi a válaszfalat, — s egyátalán azon fürt, mely e két fogalom közt tátong szerzőnél a jelzett irányban haladás nem tölti be s igy jelen költeményeinek nagy része szinte csak vers maradt. Pedig a „Kis városban,“ a „Tavaszra vált.“ „Egy kis lánynak“ s különösen a „Vándor“ arról tanuskodik, hogy szerző ha kis gondot fordit termékeire, — akkor azok minden tekintethen megütik a mértéket. Az emlitettek s még nehány szerelmi költeményének nyelvezete zamatos, technikája művészi kézre vall s tartalma eszmedús. — A tájkép festésben is nagy haladást mutat szerző. Legotthonosabban azonban a szerelmi lyrában érzi magát, s mihelyt ettől eltér, már ismeretlen talajra jut, miről a „Nagy mama,“ mely ugyan szépen van kidolgozva, de eszmeszegény, a „Baka historia,“ és a „Nemesi levél“ tanuskodik. — „A kántor ur“-at pedig egészen kár volt fel is venni e gyüjteménybe, mert e nélkül soha se hittük volna, hogy szerzőnk agyából, bizonyosan nehéz óráiban, még ilyen zöngemény is kikerülhessen:

„Az utjának a széltébe
Árok tünik e l e j b é j e.“

Ezt már a poetica licentia sem engedheti meg.

Kevesebbet tehát és jobbat, ez jóakaró figyelmeztetésünk szerzőhez, kinek az általunk dicsérőleg kiemelt költeményein kivül nem egyet hoz a jelen füzetke olyat, mely mesteri szerzőre vall, — s neki e téren jövőt igér.

E füzet Taizs Mihály nyomdájában jelent meg s a szerző sajátja. *Ára* 80 kr.

— Az **„Ország Világ“** legutóbb — vasárnap megjelent füzete II-ik Rákóczy Ferencz elfogatását ábrázoló, sikerült kivitelü képet hozott mellékletül. A közelterjedésnek örvendő folyóirat előfizetési ára negyedévre 2 frt 50 kr. Egy füzet ára 40 kr. Megrendelhető minden könyvkereskedésben. Kiadja Rautmann Frigyes Budapesten.

Jótékony czélu előfizetési felhivás a **„Téli Esték“** czimü munkára. Irodalmunk talán soha sem volt oly termékeny, mint napjainkban; alig zajlik le évnegyed, hogy ujabb meg ujabb munka ne kerüljön ki sajtó alól, s igy nem csoda, ha kezdő iró aggálylyal telik el művének kiadásakor.

Ez aggály velem is közös, mert én is a kezdet nehézségeivel harczolok; vajon elnyerem-e a kellő eredményt? — a jövő titka; de a tudat hogy tettemmel egy nemes czélt akarok sikkerre emelni: megvigasztal a jelen nehéz körülmények között, és szivemben reményt, lelkembe bátorságot önt!

Nem kicsinyes önérdek, hanem többek jóakaratu buzditása és a szives fogadtatás, melyben a hirlapokban megjelent prózáim és költeményeim részesültek, bátoritanak arra, hogy müveimet sajtó alá rendezzem; hiszem, hogy a nagyérdemü olvasó közönség részvéttel leend czélom iránt, és az irodalom terén tanusitott munkásságomat méltányolva, nem enged reményeimben csalatkozni.

A „Téli Esték“ czimü munka két részből álland; az egyik rész prózákat, a másik pedig költeményeket fog tartalmazni; megjelenik folyó évi deczember hóban. — *Ára* 1 frt 20 kr. (bolti ára több leend,) mely összeget nem szükséges előre beküldeni, csupán a megrendeléseket kérjük mielőbb eszközölni, hogy a nyomtatandó példányok mennyisége iránt tájékozva legyünk.

A befolyó tiszta jövedelem fele a székes-fehérvári és a rév-komáromi „Vereskereszt-egylet“ pénztára javára ajánltatik.

Tiz megrendelő után egy tiszteletpéldányban részesülnek a t. gyüjtő urak és hölgyek; miért is kéretnek a gyüjtőiveket legkésőbb október végéig bizományosunkhoz özvegy Grósz Dávidné könyvkereskedőnőhöz (Rév-Komárom, városház-tér) beküldeni.

Megrendelések eszközölhetők még a „Komárom“ és „Komáromi Lapok“ (Komáromban), „Pécsi Figyelő“ (Pécsett), „Szabocsmegyei Közlöny“ (Nyiregyházán) és a „Tata-Tóváros és Vidéke“ czimü hirlapok tek. szerkesztőinél.

Azon reményben, hogy nemes czélu felhivásom viszhangra talál a nagyérdemü irodalompártoló közönségnél, maradok.

Rév-Komáromban, 1880. évi szept. 22.

hazafiui tisztelettel
Paal Gyula

A **„Vasárnapi Ujság“** szeptember 26-ik száma következő tartalommal jelent jelent meg: „Az államtitkárok.“ — „Honvédek csata-dala.“ Komócsy Józseftől — „Mivel édesgetik Bogda a legyeket.“ Rajz. Irta Petelei István. — „A gőzház.“ Verne Gyula regénye. — „A gőzhintó.“ — „A király galicziai utjáról.“ — „A tükör-tó Yozemiti völgyében.“ — „Az utolsó pandurhadnagy.“ Rajz a régi jó világból. Törs Kálmántól. — „A morgue.“ — Irodalom és müvészet, közintézetek, egyház és iskola, mi ujság? stb. rendes heti rovatok. Képek: Az államtitkárok: Madarassy Pál. Hieronymi Károly. Tanárky Gedeon. B. Fejérvári Géza, tábornok. Prónay József. Matlekovics Sándor. — Krakkói képek: Szobieszki sirja sz. Venczel egyházában. A krakuzok banderiuma a király kocsija körül. — A tükör-tó Yozemiti völgyében (Kaliformiában.) — A gőzház. — Az anya keserve. A gőzhintó.

A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 fr. A „Politikai ujdonságok“-kal együtt 3 frt. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem utcza 4-ik sz.) megrendelhető melléklapja a „Világkrónika“ képes heti közlöny megrendelési ára a Vasárnapi Ujság, Politikai Ujdonságok vagy a Képes Néplap előfizetői részére negyedévre 50 kr., félévre 1 frt.

KÖZGAZDASÁG.

Az „**Anker**“ élet és járadék biztositó társaságnál 1880 aug. hóban benyujtatott összesen 569 bevallás 1,229,892 frt biztositandó összeggel, és pedig: 356 bevallás 847,346 frttal halálesetre, és 263 bevallás 479.900 frttal életesetre.

Kiállitva lőn 312 kötvény 660.737 frttal halálesetre, és 201 kötvény 346.711 frttal életesetre; összesen tehát 513 kötvény 1.007,448 frttal.

A havi bevétel volt 121.120 frt haláleseti dij, és 100,334 frt betételekben, összesen: 221,454 frt.

Haláleseteket kifizettetett 84.974 frt.

Ez évben benyujtatott 4315 bevallás, 8,933.840 frttal, és kiállittatott 4125 kötvény: 7.422.470 frttal ugyanezen időben bevételetett 1,885.906 frt; — haláleseteket pedig kifizetetett: 485,071 forint.

A társaság működése kezdetétől fogva haláleseteket kifizetett 9.583,464 frt, és az 1871/80 ik tulélési társulás (Associatio) eredménye 15.702.990 frt volt.

GABONA ARAK

a f. é. szept. hó 18-án tartott heti vásáron

		I. oszt.	II. oszt.	III. oszt
Búza	100 klg. ft.	9.40 ft.	8.70 ft.	8.40
Kétszeres	„ „ „	8.20 „	8.00 „	—.—
Rozs	„ „ „	8.20 „	8.00 „	—.—
Árpa	„ „ „	6.50 „	6.20 „	—.—
Zab	„ „ „	5.40 „	5.20 „	—.—
Kukoricza	„	7.30 „	7.00 „	—.—
Hajdina	100 klg. ft.	0.00		
Széna	„ „ „	3.—		
Szalma	„ „ „	1.50		

Nyilt-tér.*)

Petz István
szigeti külvárosi elemi tanitó
eljegyezte magát
Vitéz Angyalkával

A pécsi zeneegylet
zeneiskolájában

a folyó tanévvel megközdödött az ének, hegedü és fuvola tanitás, növendékek azonban még mindig felvétetnek Valentiu Károly, egyleti igazgató urnál, a ki bővebb felvilágositással is szivesen szolgál.

Pécs 1880. oct. 1-én.

A pécsi zeneegylet igazgató választmánya.

Felhivás!

Tek. Nyers Lajos ügyvéd urat Pécsett felhivom, hogy a Steiner-féle csődtömeg felosztási sorrendjének jan. 9-én. 50 példánybani kinyomatása fejében nekem járó 15 ft-tot minél hamarabb küldje be, mert már eleget vártam rá. — T. Somáromy Károly urat, kinek 1876-ban 200 frtért kezeskedtem és a mely összeget helyette meg kellett fizetnem, felhivom, hogyezen tartozását minél előbb lefizetni szoros kötelességének tartsa és pedig a 3 évi kamattal együtt

Taizs Mihály nyomdász.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért felelőséget nem vállal magára a szerk.

Szerkesztői üzenetek.

Utóhangok sat. Nagyságod czikke e számhoz kézön érkezett. Jövön kell maradnia.

Előfizető úrnak. Lőcs. A beküldött többletet a jövo évre javara iratjak.

NAGY FERENCZ
laptulajdonos.

HAKSCH EMIL felelős szerkesztő. KISS JÓZSEF szerkesztő tars.

Kitüntetett érdem-éremmel.

Kellemetlen szájszag

fogfájás és minden szájbetegség ellen.

Schulhof Károly Róbert
manchesteri lakós által feltalált
osztrák császári és magyar kir. kizárólag szabadalmat nyert

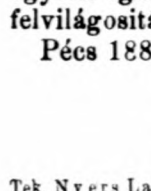
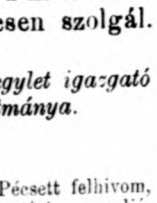

SOPIANA-SZÁJSZESZ

Hatása:

1. A Sopiana-szajszesz a száj- és orrüregnek (odvas avagy müfogak, dohányzás vagy bármi más okból eredő) minden büzét nyomtalanul eltávolitja.
2. Erősbiti a petyhüdt foghust és az ingó fogakat, az utóbbiaknak visszaadja természetes fehér szinüket, meggátolja a fogkő képződését, védi a fogak zomancat és óv a fogfájás ellen.
3. A száj- és orrüreg mindennemü súlyos (skorbutikus) bantalmait gyógyitja, üditi és pirositja a foghust és edzi a nyákhártyákat.
4. A már létező fogfájast eltávolitja, ha a fájó fog és szomszéd fog husa pár csepp, **vizzel nem elegyitett** szájszeszszel megnedvesittetik.
5. Diphteritis és más torokbajoknál igen sikeres gargarizaló szer. 221 (0—6)

Megrendelések elfogadtatnak: Lueff Parfumeur urnál Budapesten és minden gyógyszertárban Pécsett. Weisz Ferencz urnál Mohács. Dr. Heller fürdő orvos Harkány, Jahner C. M. gyógyszerész urnál Temesvárott, Machleid Alajos gyógyszerész urnál Kecskemét, Kredens és Fiala kereskedésében Losonez Heindhofer Róbert urnál Zombor, Török J. gyógyszerész és Édeskuti L. uraknál Budapest, Dieballa György gyógysz. urnál Székesfehérvárott.

Főraktár: Dr. Schulhof Adolf urnál Pécsett.

Eladó ház!

Báthori utczába 16 szám ház közel a sétatérhez, jutányos áron szabad kézből eladó. 222 (6—6)

Föltételeket megtudhatni *Taizs Mihály* urtól.

784 sz. (2—2)

Árverési hirdetmény.

Tek. Baranyamegye árvaszékének f. é. augusztó hó 19-én 7102 szám alatt kelt határozata folytán közhirré tétetik, miszerént: H.-hetényben elhalt **Schneider Ferencz** és neje **Schesztán Anna** utáni hagyatékhoz tartozó s a h.-hetényi 456 sz, tjkvben felvett 3932 h. sz. sz. a.

szőllő s présház

1500 frt becsértékben, továbbá a h. hetényi 630 tjkben felvett 3933 h. sz. sz. a.

szőllő 600 frt becsértékben **f. évi october hó 18-án d. e. 9 órakor** a község házánál a legtöbbet igérőnek nyilvános árverésen eladatni fognak.

Pécsett 1880 évi sept. hó 18-án.

Forray
szolgabiró.

Hirdetmény.

A szigetvári szt. Ferenczek zárdája részéről közhirré tétetik, miszerént a szerzet tulajdonához tartozó s a szigetvári 62. számu tkönyvben felvett 80-ik helysz. sz. a. belsőségre épült istálló, fészer udvarral együtt **folyó évi október hónap 5-én d. e. 10 órakor** a zárda helyiségében **önkéntes** árverésen el fog adatni, melyre a t. cz. venni szándékozók ezennel meghivatnak. Az árverési föltételek Szigetvárott ftiszt. Nith Norbert házfőnök urnál és Pécsett Egry József ügyvéd urnál megtekinthetők.

Szigetvárott 1880. évi szept. 9.

234. (3—3) *A szt. Ferenczi zárda.*

1851/1880 242. (3—3)

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. tszék közhirré teszi, hogy **Fögler K. csődügyében**, és kik Szontagh Mária és Anna önkéntes kérelmére a pécsi 522. sz. tjkben felvett 844 hszsz. 570 sz. főutczai ház és belsőség 15000 frt becsárban, az ugyanott felvett 4599 hszsz. fekvőségére épült házak közül a 3/. alatti térvázlat értelmében leendő következő megosztással:

a 12.		133□öl területtel	500 ft.	becsárban,	
a 13.		200 „ „	500 „	„	
a 14.		144 „ „	600 „	„	
a 15.		81 „ „	400 „	„	
a 16.		72 „ „	400 „	„	
a 22.		85 „ „	400 „	„	
a 23.	sz. ház és udvar	91 „ „	400 „	„	

és végre ugyanezen tjkben felvett 5713. hszsz. rét 929 frt 50 kr. becsárban **1880. évi október 6.** napján mint első és **1880. évi november 6.** napján mindig d. e. 10 órakor mint második határidőben nyilvános árverésen eladatni fognak.

Feltételek:

Kikiáltási ár a kitett becsár, melyen alól az első árveréskor a birtokok eladatni nem fognak.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10% vagyis 1500 frt, 50 frt, 50 frt, 60 frt, 40 frt, 40 frt, 40 frt, 40 frt és 92 frt 90 kr. készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár három egyenlő részletben, az első rész az árveréstől 1 hónap, a második rész ugyanazon naptól 3 hónap, az utolsó rész a bánatpénz beszámitásával ugyanattól 6 hónap alatt 6% kamatokkal ezen kir. tszéknél fizetendő; azonban a vételár fele a Fögler K. féle csődtömeghez tartozván, az ott fog soroztatni, ennélfogva vevő tartozik a vételár felét és ugyan nevezett csődtömeget illetőleg Szucsits Károly csődtömeggondnok kezére és nyugtájára lefizetni, ki egyszersmind a bánatpénz fele részéről is elmarvényt adand.

Vevő köteles az épületeket a birtokbalépéskor tűzkár ellen biztositani.

Vevő az árverés jogerőre emelkedésekor lép birtokba, mely időtől a birtok haszna és terhe vevőt illetik; ha azonban a második árverésen valamely ingatlan becsáron alól kel el, az esetben vevő csak akkor és azon esetben lép a birtok használati jogába, ha mind a csődválasztmány, mind pedig Pécs város árvaszéke egyik vagy másik fekvőségre nézve a becsáron aluli elárverezést elfogadja és helybenhagyja.

Vevő tulajdonjoga a vételár lefizetése után fog bekebeleztetni.

Ha a vevő az árverési feltételeknek eleget nem tenne, a megvett ingatlan a felek kérelmére a pts. 459. §-a értelmében veszélyére s költségére bánatpénzének elvesztése mellett ujabb árverés alá bocsájtatik.

Kik az árverezendő javakra tulajdoni vagy más igényt, elsőbbségi jogokat érvényesithetni vélnek: felhivatnak, hogy kereseteiket e hirdetménynek a hivatalos lapbani 3-ik közzétételétől 15 nap alatt ezen bíróságnál benyujtsák; különben azok a vételár feleslegére utasittatnak.

Felszólittatnak ezen bíróság székhelyén vagy közelében nem lakó jelzálogos hitelezők, hogy a vételár felosztásnál megbizottat rendeljenek s ezt bejelentsék, különben Csigó János pécsi ügyvéd lesz hivatalból kinevezett ügygondnokuk.

A pécsi kir. tszék telekkönyvi hatóságnak 1880-ik évi julius 9-én tartott üléséből. Kiadta **Dr. Karay,**
kir. tszéki jegyző.

Hirdetés.

Mohácson **4 ház,** mindegyik nyilvános üzletre nagyon alkalmas helyen, **szántóföldek** a város közvetlen közelibe, **szőlő és szigeti kaszálórét** nagyon kedvező feltételek mellett, **szabad kézből eladó.** — Etárgyban értekezhetni Somogyi Györgynő, Cserna Mária tulajdonossal személyesen vagy levélben Mohácson.

Hirdetés.

A pécsi Székes Egyház uradalomhoz tartozó, **szabolcsi, somogyi, budafai és mánfai** határokban lévő erdejében jó egészséges

tölgy és bük makk

árverés utján a legtöbbet igérőnek f. **hó szept. 28-ikán kedden reggeli 10 órakor Mánfán a fővadászi laknál fog eladatni.** A venni szándékozók alulirottnál magukat jelentsék az erdők megtekintése végett és egy erdész bevezetése mellett az be fog nekik mutattatni

246 (2—2.) **Gondos János**
fő-vadász.

4374/1880 sz. 235. (3—3)

Örökeladási hirdetmény.

A mágocsi vallás alap. uradalom tulajdonát képező, és Mágocs község határában fekvő a mágocsi telekjegyzőkönyben 1376. helyrajzi sz. a. felvett 3 hold, 466/1200 területü téglavető hely az összes felülépitményekkel együtt, a nagyméltóságu vallás s közoktatási miniszterium f. é. 15623. számu rendelete folytán zárt ajánlati versenyel egybekötött nyilvános árverés utján fog a legtöbbet igérőnek örökáron eladatni.

A nyilvános árverés 1880. évi szeptember hó 29-én délelőtti 9 órakor fog *Mágocson a régi tiszttartói lakban* megtartatni.

Az eladási feltételek mai naptól kezdve az árverés napjáig, Pécsváradon a számtartósági hivatalban, az árverés napján pedig a helyszinén betekinthetők.

A zárt ajánlatok 50 kros bélyeggel és 250 frt bánatpénzzel ellátva f. é. szeptember hó 27. déli 12 óráig Pécsváradon a számtartósági hivatalban, szeptember hó 29. reggeli 9 óráig pedig a helyszinén fogadtatnak el.

A zárt ajánlatban nemcsak számokkal, de betüvel is ki kell irva lenni azon összegnek, melyet az illető vételárképen ajánl.

Utó vagy a feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Pécsvárad, 1880. szeptember 7-én

CHIOCOCA-LIQUEUR

(Liqueur Chococae fortificans)

Tudományosan megvizsgált, kipróbált és kitünőségek ajánlatai folytán közönségesen használatban van, felette jónak gyorsan és kellemetesen elevenitő szernek találtatott az *elgyengült és elszunyadt*

férfi erő

felébresztése, felüdítése és megerősitésére. Az idegek és az izmok erősitésére s egyszersmind kitünő és *általános elixir* a megromlott emésztőképesség, étvágyhiány, gyomor katharus, göres, kólika, gyomorégetés, basmenés, fejfájás, halványság és sárgaság, máj és vese bajok, köszvény, rheuma és arany-eres bántalmak ellen.

Mindezen bajok ellen ezen liquör használata a legbámulandóbb eredményre vezet, s ezen kivül nem csak hathatós mértékleti gyomorerősitő, az emésztéstést előmozditó, étvágyot gerjesztő, vért jobbitó és tisztitó szer, hanem hathatós erősitő ital mindenkinek aki nősztehetetlen akár öregség, vagy más előbbeni ok következtében.

Megszámlálhatlan elismerő és köszönő levelek, melyek közül sok igen tekintélyes egyéntől eredett, bizonyitják ezen *chiococa liquör* kitünőségét.

Ára egy eredeti üvegnek, ellátva használati utasitással 6 nyelven: **3 ft,** o. é. pakkolási és szállitási dij 20 kr.

Főszállitási rakoda: *D. C. CHIODI* gyógyszertára az „őrangyalhoz“ Bécsben Währing uri uteza 20 sz. (ahová a megrendelési levelek intézendők).

Fiók rakoda: Weiss József gyógyszertára a „szerecsenhez“ Tuchlauban. — Kapható ezen kivül *Pesten Török József, Trieszthen Forabosche, Prágában Fürth József Lembergben Beizer S. gyógyszertárában,* továbbá minden nevezetesebb gyógyszertárban bel és külföldön. 219. (12—12)

Női ruhakelmék

az őszi és téli ivadon, gyapju-szövet ujdonságok, Lyoni Faillok, selyem bársony, patent-bársony minden szinben, sima, sujtásos és domborodott. Diszitési szövetek és Plüschök. Fekete terno és franczia Cachimire raktár. 225[12—6] 1 meter

50	Vég fekete terno, tiszta gyapot	ft.	—.48
100	„ „ lyoni faille	„	1.50
100	„ „ „ „ I ma	„	2.—
600	„ Cachimir, minden szinben	„	—.80
1000	„ Mille Point, vastag	„	—.35
500	„ Flanelle kétszeres szélességü	„	1.05

Főraktár: Prix Frix Lang Lipót
Bécs I. Salvator út 6 szám.

Vidéki megrendelések utánvét mellett pontosan teljesittetnek. Kivánatra minták ingyen és bérmentve küldetnek, azonban ezek a választás után visszaküldendők.

Az első magyar általános biztositó társaság
ingyen
biztosit az első évre

lakházakat és gazdasági épületeket ugy hogy a **dijfizetés ingyen** évezete után **csak a második évben veszi kezdetét** ha ily épületeknél **hat évi** tartamra biztositatnak. Bővebb felvilágositást nyujtanak a társaság ügynökei.

KREINER és KRAUSZ PÉCSETT

239. (10—3) (ezelőtt TRENCSINER J. W.)

Király (fő)-utcza Rábel-féle 3. sz. házban.

Van szerencsénk ezennel tisztelettel értesiteni, hogy a **legjobb hirnévben** álló **Trencsiner J. W.** nevezetü

DIVATÁRU KERESKEDÉST

átvettük, s azt **ujonnan a legizlésteljesebben** minden évadra való **legujabb divatczikkekkel** felszerelve, tovább vezetni fogjuk.

Ez alkalommal bátorkodunk a t. cz. közönségnek az őszi s téli idényre, a **dúsan s ujonnan** felszerelt készletünknek **csinos s legjutányosabb áruinkat** ügyelmébe ajánlani, a mennyiben **bel s külföldi legnagyobb üzletekkeli összeköttetéseink** által azon kedvező helyzetben vagyunk, hogy **posztó, selyem-, gyapju ruhaszövet, valódi franczia terno, női felöltők, női kamgarnz kabátok- s esőköpenyegekben,** úgy minden további ezen szakmába vágó czikkekben, mindig a legujabb s legizlésteljesebbet a **lehető legjutányosabb árakon** adhatunk.

Különösen ajánlhatunk a legjobb gyárakból eredő nagy választéku készlettünket vászonnemüekben, u. m. **valódi rumburgi vásznat, lepedőt, asztalnemüeke, törülközöket, schnürl s piquet barchettokat, szőnyegeket, ágyteritőket,** minden nemü **női ingeket,** kész **alsó szoknyákat,** és tökéletes **menyasszonyi ruhafelszereléseket.**

Az előbbi czégnek kölcsönzött bizalomnak reánk való átruházását kérve, oda leend minden törekvésünk irányulva, hogy arra minden tekintetben magunkat érdemeseknek mutassuk. Teljes tisztelettel

Kreiner és Krausz.

Mintákkal kivánatra ingyen szolgálunk, levélbeli megrendelések pedig azonnal s legpontosabban eszközöltetnek.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek szives tudomására hozni, hogy itt

Pécsett a király-utczában 4 szám alatt
(Mayer-féle házban a „bolthajtás“ átellenében)
ÓRARAKTÁRT és ÓRÁS MÜHELYT

nyitottam, hol a legkitünőbb minőségü órákat folyton nagy készletben tartok. Úgy a kész óráknál, mind a javitási munkáknál a lehető legolcsóbb árakat szabom. Javitási munkálatokat gyorsan s pontosan teljesitek s azokért minden tekintetben teljes jótállást vállalok.

Az órás iparban sok éven át szerzett tapasztalataim és azon körülmény folytán, hogy az ezen szakba vágó legkiválóbb kül- és belföldi czégeknél műszakilag és kereskedelmileg foglalkoztam, képes vagyok mindennemü ebbeli igényeknek megfelelni s igy midőn a pécsvárosi és vidéki t. cz. közönség pártfogását kérem maradok magamat jóindulatába ajálva. Tisztelettel

223. (6—6) **Somosi Vilmos.**

Azon rendkivüli veszteségek folytán

melyeket a londoni nagy vasbútor gyár 209 (12—9)

Godderidge Brothers and Comp.

a glasgowi bank legközelebbi jelentékeny bukásánál szenvedett, annyira megingattatott, hogy kénytelenittetett gyárát beszüntetni és nagyszámu s kitünő minőségü, s minden kiállitásnál éremmel kitüntetett készletben levő **vasbutor** áruit a gyári ár negyedrészén teljesen elárusitani.

Ennélfogva a fentemlitett gyártól bizományban átvett **2000 darab** (összerakható) **vaságyat,** felnőttek szá nára, melyek igazi kitünő munkák, s bármely lakás vagy szoba diszére szolgálnak mesés olcsón, eddig el nem ért csekély áron **darabját 8 o. é. frtért** áruba bocsátom. Előbbi ár **32 frt. 50 kr.**

Megrendeléseket teljesitek egyenként is s a kivánt minőségben a pénzbeküldése, vagy utánvét mellett — addig mig a készlet tart.

S. Hemmer gépgyára Bécsben
III. Gärtnergasse 18. sz.

Ezenkivül vannak a nyári évadra **vaságyak,** elpusztithatlan tartóságuak és mindenféle fabutorok.

Csak HANS SACHS-nál

BÉCS,
belváros, Lichtensteg
1. szám
kaphatók a legelegánasbb és legolcsóbb lábbelik, a legnagyobb és legazdagabb választékban. Sáját készitmény.

216 (30—7) Kivonat az illusztrált árjegyzékből:

Hölgyeknek:

1 pár bőr topánka erős talppal 3 frt. 1 pár bőrtopánka kettős talppal, szegelve 3 ft 50 kr. 1 pár keztyübőrtopánka erős talppal 4 ft 50 kr. 1 pár borjubőr topánka 5 frtól felfelé, mindenfelé házicipők bőrből és szövetből sarokkal, vagy anélkül, 1 frtól 2 frt 50 krig. Séta és utazó cipők kötésre kelméből és bőrből 3 frtól 4 frtig.

Uraknak:

1 pár borjubőr topánka, kettős talppal 4 ft 50 kr, 1 pár borjubőr topánka, kettős talppal a legfinomabb 5 frt. 1 pár borjubőr topánka Beust-formára 5 ft 50 kr. 1 pár borjubőr topánka a legfinomabb 5 ft.

Mindenféle **gyermek leány- és fiu topánkák** és **csizmák** a lehető legolcsóbb áron. Vidéki megrendelések azonnal teljesitettnek. Nem tetsző áruk visszavétetnek. **Illustrált árjegyzék s a tömeges vásárláshozi utmutató ingyen és bérmentve küldetik.**

„Hans-Sachs“ czipőraktára I Lichtensteg
1 szám.

(Bemenet a Rothenturmstrasseról és a Hohenmarktról.)

Taizs Mihály nyomdájában Pécsett, (Majláth-tér 2. szám) 1880.